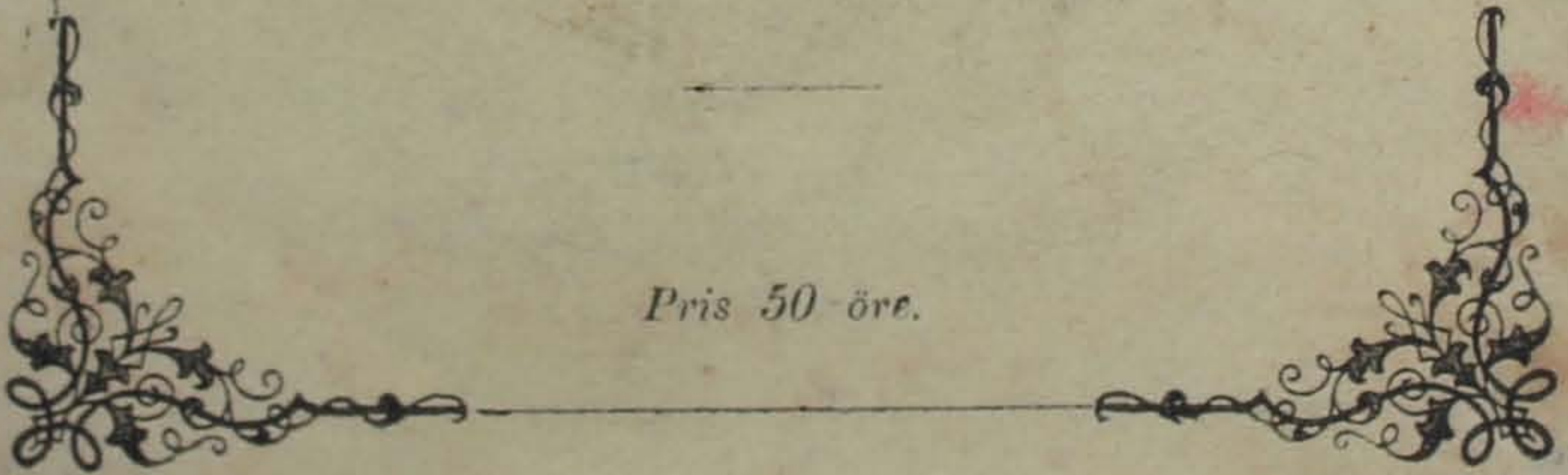

123:25:172 (br.)

Hand VII (br.)

Pris 50 öre.

Bt

(br.)

Tiii

Herr C. G. Ekström

Wardelagen

at

författaren

Stimulerande Droppar

för

Friketsmän

i allmänhet

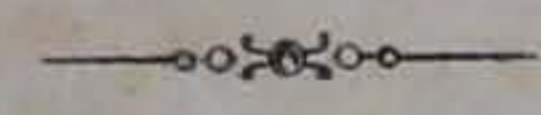
och

not

Stockholms Publicister

i synnerhet.

[Åkerlund, Per. Aug.]

STOCKHOLM
TRYCKT HOS PERER KÄLLBERG 1842

STOCKHOLM,
TRYCKT HOS LOUISE SÖDERQVIST, 1863.

Ibland funderingar härs och tvärs,
som sig ha korsat uti min hjerna,
och emot prosa och all slags vers
likväl haft makt nog att kunna spjerna,
det frågan är: hvad är liberal?
ty som en sköka den synts mig fal.

På allvar sjelf har jag tagit den,
— nog dunit, jag dertill ger mitt concedo, —
i henne såg jag den skönsta vän
och hvad hon sade var mig ett credo;
hvar man, som ut för dess ära drog,
till en korsriddare straxt jag slog.

I hvarje branche har man kämpar sett,
som käckt och fyndigt fört hennes talan
på prosa önsom, än i sonett
man sjöng och talte rent efter skalan;
jag trodde orden var hjertats språk,
för ljus och frihet en ledningsbåk.

För samvetsfrihet Pehr Wieselgren,
Johannes Ternström och H. Thomander
predikat väldigt för längese'n,
försvarat Schartau och Hylander,
mot biskopsvälde och hierarki
en tid de stredo med kraft de tri.

Jag minns den tiden då Reuterdahl
med kättarnamnet var högt noterad;
— politiskt slipad han gjort sitt val,
fast han på kuppen blef persisterad; —
jag minnes tiden då Elmblad bar
en frihetsfana — som trasig var.

Jag sett och följt dem — hvar ha de gått
de bälde hjeltar med krigaräran?
Se'n lefvebrödet enhvar har fått
de gifvit afsked åt gamla läran.
Med biskopsmitran och staf i hand
straxt tändes hjertat af annan brand.

Man frihetssånger och frihetstal
till makt och ära som stege funnit,
konservatismen med sin koral
i deras smak nu har försteg vunnit,
se'n egoismen sin lystnad fått
liberalismen blir då ett brott.

Jag trott mig finna ett hyckleri
hos dessa skräflande Guds prelater,
blott svek och skälmstycken fann jag i
de ärevördiges hjeltedater;
ty ärlig frihet ser allraminst
på egen fördel och egen vinst.

Den, som vill frihet i mening sann,
sig sjelf han offerar och hvad han eger,
han delar med sig åt hvarje man,
på samvet's vågskål han allting väger;

på andras rygg han ej klifver opp
och ger dem f—n, se'n han gjort sitt hopp.

Hvad har jag skådat uti vår kyrka?
Förvägna sällar med munnen full,
som i sitt ordsvall haft all sin styrka
och dermed skördat båd' makt och gull;
som blifvit frihetens desertörer
se'n de fungerat som dess skrodörer.

Jag oftast samma i Staten funnit
bland dem som stridt för liberalism;
blott nådens solsken en stund de vunnit
de genast hyllat konservatism.
Om förr de skrikit mot skråsystemet,
se'n funnos hinder för det problemet.

Om Kamarillan man förr har hånat
och gisslat tour och befordringssätt,
om blott man hunnit dit lågen trånat
då äfven detta har blifvit rätt.
När underlöjtnant fått kompaniet
helt tyst blir straxt liberala skriet.

Hur mången kostelig silfverkanna,
från krönta händer till bonden skänkt,
har ej upplarnat hans mulna panna,
att den af tacksamhet solklar blänkt;
och se'n man åtnjutit furstegracer
man bortglömt frihets idé och fraser.

Och om grossören ej än fått stjernan,
ej återstår honom annat val,

än börja bråka den arma hjernan:
 »hur finna plats bland de valdas tal?»
 se'n det han lyckats, han släpper stormen
 på Riksdan lös om Regeringsformen.

Om tullagstiftning och statsbudgeten
 han ordar bredt och han ordar vidt,
 han dagligt trampar de tunga fjäten
 från de folkvalda der han har stridt;
 han gifver vaken, han ger i drömmen
 ett hugg åt throner och kungadömen.

Man hör hans svada, man ler i höjden
 hvad Pluti-sonen vill ha man ser,
 man tystar munnen och skänker fröjden
 åt den till hvilken ett kors man ger;
 man häng's ej på det, det på en hänges,
 man slås väl för det, men ej hudflänges.

Ej guld är allting som gyllne glimmar,
 ej ädel är man fast adelskap
 man fått med födseln, det ofta simmar
 en best med hiskeligt afgrundsgap
 i ström som finnes på vapenskölden,
 och purpurfärgen är färg på bölden.

Vår »store Henrik» blef förbigången,
 aristokraten blef liberal,
 med thordönsstämma han höjde sången
 mot monarkien, för samfäldt val;
 han ville hämnas på nye kungen
 af hvars otacksamhet han var stungen.

Från ena Riksdagen till den andra
 sjöngs samma tema med variation.
 Allt hos Regeringen var att klandra,
 ej något fann för hans blick pardon;
 måhända såg han åt marskalkstafven
 som segertecken att få i grafven.

Väl fylldes icke det ljufva hoppet,
 — allt är bedrägligt här under sol'n —
 men hur han kämpade, under loppet
 kom Gripenstedt uppå kullerstol'n,
 och från den tiden facile blef gubben,
 han böt ut harnesket emot stubben.

Nu lugn han sitter och famnar tiden,
 sjelf, lik en Kronos, han äter opp
 sin egen afvel från en förliden
 guldålder, hysande än det hopp,
 att Saga ej skall hans bragder glömma
 men dra dem fram ur sin dolda gömma.

Dock, hvem har dragit så härdad klinga
 för all slags frihet, som Hjerta har?
 Med ingen fördom han vill dagtinga,
 med öppen panna och tanke klar
 i Aftonbladet han förde striden,
 men äfven han blef ur kosan vriden.

Ur puppan fjäriln slår ut med vingar,
 så gick det ock med vår publicist;
 en gyllne mammon med språk som klingar
 blef rik ersättning för hvad han mist;

nog Bladet stannade kvar i stöpet,
men folkvaldt ombud han blef på köpet.

Det gamla språket han ej förgätit,
med det han kämpat ännu mång' dust,
med mången fiende han sig mätit
och gjort den fejden med lek och lust;
men rörde saken just hans intresse
han fann det bäst att bli i sitt esse.

Att styra mellan åsigtens Schylla
och egennyttans Charybd sin väg,
det nog har varit, att helt förbrylla
mång' man, som trampat heroers steg;
hvad under då, om Lars Johan äfven,
uti dess hwirvel sköt in med stäfven.

* * *

På frihetens himmel är mulet och tjockt,
dess stjernor insvepas i ruggiga töcken;
der går mycket bakfram, befängdt och barockt
och vandraren villar sig snart i dess öcken,
blott irrbloss och lyktgubbar trifvas der bäst
och ärlighet är der en främmande gäst.

Dock genom molnen
låt blicken tränga,
i högre kretslopp
med evig sol.
Ännu planeter
sitt ljus oss skänka
der sanningskämpar
ha kungastol.

Det gamla Svea
än aflar söner
med mod i hjertat,
med panna klar;
som våga allting
för frihetsskatten,
som spilla blod för
hvad kärast var.

Fäll icke modet,
en hjerteskaras
finns än, som strider
för mensklighet;
som solen dricker
opp hafvets bölja
så dra'r den massan
i ljusets fjät.

De balda söner
ha kraft till moder,
ur fulla bröstet
de dia mod;
med makt de bryta
hvar träldomsfjettra,
de köpa frihet
med lif och blod.

Hur skönt att kunna
sitt öga lyfta
ur vanlighetens
smutsmängda stoft;
att se idéen

besjåla men'skan,
att en gång dricka
dess himladoft.

I verld, der allting
med almått mätes,
der hedern väges
på myntets våg,
der är det herrligt
att träffa vänner
som öfver verlden
slå opp sin håg.

I dagens söner,
I ljusets härmän!
som snövit fana
käckt vecklen ut.
Om Er jag drömde,
på Er jag tänkte,
jag verkligt fann Er
ju dock till slut?

Hvar är den sköna,
den gudavigda,
den helga stammen
med andar slägt?
Jag ofta tänkte
att den var utdöd,
men den är åter
till lif ju väckt?

”Folkets Röst.”

Ej det var för längesedan
— fast måhända glömd allredan —
då kring land och rike spred sig
ett organ för folkets röst.
Om ock rå och grof i talet,
och på ämnen plump i valet,
vid den stämman mången vred sig
och af fruktan slog sitt bröst.

Bland despoter små och stora
alla hafva att förlora,
när ur mörkrets dolda gönma
mörkrets gerningar dras fram;
derför när den Rösten höjdes
mången trotsig nacke böjdes,
bäfvade att sjelf få tömma
dräggen af sin egen skam.

Snart en grimma dock blef funnen,
att på mannen tysta munnen,
lika verksam, lika neslig
fast den var af idel guld.
Väl den länge sökta gåfvan
kom till mannen ifrån ofvan,
dock på honom föll en gräslig
outplånlig syndaskuld.

Denna *Röst*, som skulle ropa
 alla frihetsmän tillhopa,
 att med enad styrka kämpa
 emot samma våld och våld,
 blef en lydig maktens apa,
 lärde *svart* till *hvit* omskapa;
 utaf korrupsionens krämpa
 dog den, åt schavotten såld.

»Fäderneslandet.»

»Fäderneslandet», som under tiden
 brutit sin bana, trots motståndets makt,
 höjde sin fana och fortsatte striden,
 om ock ej alltid med sansning och takt.
Rosen blef tappad ur flammande *skölden*,
 värman uppslukad af liknöjdhetsskölden,
 spalterna fylldes med skåpmat och kram,
 det syntes att kämpen blef klenögd och lam.

Lifskraften brast ej, det hördes på tonen
 men sjukdomen kom utaf orsaker två;
 pro *primo* — han tog ej den gamla motionen,
 att åka blef bättre för honom än gå.
 Att pröfvande sjelf omkring nejderna vandra
 blef tråkigt och därför han *lejde* sig andra
 som sögo, likt svampen, båd' rent och orent,
 och blef referatet båd' osantt och klent.

Sekundo — han glömde den första principen,
 om striden skall lyckas mot »våld och mot våld»,
 i striden mot makten vår kämpe blef gripen
 med misstanken på sig: »åt motsatsen såld!»
 Idéen blef det *andra*, som fick honom lifva;
 det *första* hvarpå han nu akt ville gifva
 var: att det steg med prenumeration
 och derefter rättades Tidningens ton.

Hvad under, att *då* han ej vågade höja
 det hvässade svärdet mot allt der han såg,
 att *ormen* och *tigern* än djerfdes att dröja
 och släcka i blod och i tårar sin håg?
 hvad under, att *då* icke *fördomens* bindel
 af honom slets sönder med jättestark hand?
 af dagtingans yrsel den starke fick svindel
 och glömde sitt namn utaf »*Fädernesland.*»

I ett dock sin uppgift den troget har värnat,
 den svängt mot polisen sin väldiga pamp,
 mot byråkratien den äfven har spjernat,
 så att fler än *en* af dess soldnärer damp;
 den börjat mot slutet att ock repa modet
 och tala ur skägget mer tydligt än förr,
 kanske kokar upp igen ynglingablodet
 och slår opp på vid gafvel frihetens dörr?

Den fejd, som han börjat, trots allmänna ruset,
 mot »penningförslaget» af Louis de Geer,
 att höja sin röst under sorlet och bruset
 och slå som en bomb bland bankirerna ner,
 det visar ju klart att han känner sitt värde
 och kan, då han ides, ännu dra' sin plit;
 än »*Fäderneslandet*» den satsen oss lärde:
 »än *pengar* långt mer värdt är *ära* och *flit!*»

Den kamp, som han börjat, må lyckligt han sluta,
 ej låta sig tummas af »gyllene hand!»
 på sanningen ej må ett hårsman han pruta!!
 i fråga att rädda vårt folk och vårt land!
 mot girighetssynden är bättre att strida,

hvarheldst den än finu's, än mot Israels barn,
 de svåraste judar som samhället rida
 ä' döpta och trampa i Wallen—gs qvarn!

Se opp mot den usla *procentareliga*,
 som suger likt hästigelu ut vår nation;
 får penningens välde än mer hos oss stiga
 och diktera lagar med allsväldig ton;
 farväl med det ärliga, hugstora Svea,
 en sköka, då blir den jungfruliga mö,
 en klagande Rachel blir fruktsamma Lea,
 när hon sina *minnen* och *dygder* ser dö!

Gör rätt då för namnet — försumma ej tiden
 och spräng denna *drake* som vidgar sitt gap;
 haf mod blott och ställ dig inunder ægiden
 af ärans och folkrättens adelskap!
 Nog fält har du vunnit för *stridande krafter*,
 till *folket*, till *menniskan* vädje du blott,
 och fosterlandsträdet med vårliga safter
 skall ännu slå ut många lefvande skott.

»Wäktaren.»

Men ack, hvad såg jag der? — en stjerna
bröt vänligt leende på himlen fram!
den lofvade, att frid och sanning värna,
och sätta mot godtyckets böljor damm;
den sänkte sig på hvita dufvovingar
ett »himlens budskap» ned till verdens larm
och mildt och smäktande dess qvåde klingar
hvarmed den bjuder barnen till sin barm.

Som *ljusens Engel* huldt den breder famnen
mot en och hvar och bjuder skydd och vakt;
»kom hit till mig, här är den lugna hamnen,
jag på hvar fiende skall nog ge akt;»
så ljuder kallelsen till dem som vilja
i »visdomskällan» släcka Andens törst,
der ondt från godt skall läsaren åtskilja,
bland ljusets stridsmän ser du Wäktarn *först*.

Ja, *Wäktarn* — det är ju ett namn som låter,
som genklang har i hvarje redligt bröst,
han ej med vårens foglar kommer åter,
han flyr ej bort med dem vid kulen höst;
nej hela året om är han densamma,
bland vinterns drifvor och bland sommarns glöd,
han låter runesvärdet kring sig flamma
och bjuder mörkret, våldet, hämnd och död.

Så trodde jag och blef så glad i hågen,
när detta budskap flög kring Sveas land,
i tidningsform den kom och för mig låg den
men knappt jag hunnit ta' den i min hand
att deruppå en blick fast flyktig kasta,
förr'n jag af häpnad och af sorg satt stum,
tolf spalter den väl hunnit att belasta,
men frihetstankar funno der ej rum.

Der en *politisk pietist*, som funnit,
att fromhetslarfven var ett mäktigt stöd
för thron och kyrka, och som häftigt brunnit
att skydda dem, och nu sitt bistånd bjöd,
mig mötte på hvar sida, hur jag läste
jag såg en kungaslaf, prelaters vän,
som ilsken, mot all frihetssträfvan fräste,
som gaf en bit, men tog den straxt igen.

Den gaf sig sken emellanåt att strida
mot maktens våld och gröfsta missbruk — men
straxt sågs den sig af plötslig ånger vrida
och skrufva tanken som dess slaf igen;
så hjertans from, så prud och så gudsnådlig
dess råd var blott: *blind undergifvenhet*,
hvar motståndsytring var ju samhällsvådlig
och straffet därför Wäktarn säga vet.

Så har du stått, Tornväktare med luren!
och tutat timmarne helt tvär och bös,
du luktat brändt från Riddarholmska buren
helt rädd att frihetselden brutit lös;
Väl invigd tyckes du i jesuitismen,

ty du förstått slå kappan härs och tvärs,
 men framför allt du hyllat fariseismen
 fast du för det har utstått mången pers.

”Aftonbladet.”

Hvad förr du varit, icke mera
 du är, du gamla Aftonblad,
 ju längre tid du haft att lära
 du sjunkit mera ned — till hvad?
 till något, som ej mer förtjenar
 den aktning som har följt ditt namn,
 ej längre du åt läsarn lärar
 ett ljus, som för till frihets hamn.

Jag minns den Hartmansdorffska tiden,
 då tusen ur din källas våg
 mod drucko för den nya striden,
 och drogo ut till härnadståg
 mot despotismens köpta skara,
 mot prestlist och dess öfvermod;
 hvar seger köptes då med fara,
 men faran gaf blott mera mod.

De hugg, du gaf åt tyranniet
 de föllo tungt; — man näpste dig,
 men du ej kunde låta bli det,
 du tycktes invigd till ett krig;
 ett krig på lif och död, som skulle
 utkämpa folkens helga rätt;
 än blomstrar skön din segerkulle
 från fyrtitalets minnesslätt!

Då fanns det jern i dina armar
och blixten från ditt öga flög,
hur högt i kungens borg man larmar
din pil med kraft mot målet flög;
Thorshammarn då mång' rese krossar,
och snillet födt ur Mimers våg,
de bundna utur trældom lossar,
som Odins korpar allt du såg.

Ett dubbel-Hjerta i ditt sköte
af helig frihetseld då brann,
som brudgum väntar brudens möte
så begge trängta till hvarann;
då sträckte du mot frihetsfanan
din hand och svor att dö för den,
och framgick på den brutna banan
tills den bröts af för penningen.

Hvad är du nu? du ens ej kännes
igen af egna vänner mer,
din *Mejgingard* ej längre spännes,
och *Tirfing* inga hugg nu ger;
väl synes rustningen densamma,
men egg och styrka, mod och mærg
ej finnes mer, och *snillet's flamma*
mot *qvällens dunkel* utbytt färg.

Gör rätt för namnet och, som solen,
om än af molnen länge gömd,
bryt fram och stråla öfver polen,
du är på ljus väl än ej tömd?
Det gäller snart, om Aftonbladet

skall gå i nattens glömska in;
mig tro, om ej du så vill ha' det
af *frihets ljus* och *värma* brinn!

”Nya Dagligt Allehanda.”

Hvad skall jag säga till din ära
du Allehanda — Riddersman?

du vill ej namn för soldnär bära,
men fri du icke kallas kan.

Cameleonten lik, du byter,
en annan Times, ditt skinn så snart
opinionen fram sig bryter,
trots hvarje band, med hejdlös fart.

Amfibienaturen tager

hos dig för ofta ut sin rätt,
när *trädens* bark du stundom gnager,
och än ur *sjön* dig äter mätt;
månn' man ej skulle dig misstänka,
när helst din mun till frihetslof
du öppnar, att du då vill skänka
din hjälp åt *presterskap* och *hof*?

Fastän du namnet ännu saknar

att vara *riks-officiell*,
du troligt somnar in och vaknar
vid tanken derpå lugn och säll;
hvad du om frihet stundom snackar
för svaga ögon blådunst är,
dessmer du sedan träget hackar,
att fälla frihetsträdet ner.

Du stundom *något* har att bjuda,
men för det mesta är du tom,
när du af helig eld ses sjuda
den tyckes vara tänd i Rom.

Är du blott viss, att vinna pengar,
du lyssnar och ger massan rätt,
men eljest ibland hofvets drängar
du ödmjuk helst tar din reträtt.

Der, ibland gyllene drabanter
du tjenstgör för den plats du har,
än bland dess lejda musikanter
du blåser till dess lof fanfar;
än smädelsens egghvassa klinga
du drar till skydd för despotism,
och kan loffer nog ej bringa
åt det som nämns konservatism.

Så har man sagt mig, att du brukar
— naturligtvis emot kontant —
väl konservera *girigbucar*,
som offra för sitt namn en slant.

Visst folk åt dig lär premier lemna,
som till ett assurancekontor;
och *då* allt skrofligt kan du jemna
om insatssumman blott är stor.

Ej då, det säg's, i dina spalter
finns rum för ringaste kritik,
Då kring de värsta syndapaltar
du breder ut beskyddets flik;
väl i din bureau assurerad

kan domarn trampa lagen fräckt,
och Styffe vandrar ogenerad
ett åsnesnille bland sin slägt.

Nog kan du så din kassa fylla
och bli om magen rund och trind,
men nog du har dig sjelf att skylla,
om för opinionens vind
din farkost kantrar, hvad det lider,
och sjelf med den du går i qvaf;
så har det gått i alla tider:
att »snålhet varit vishets graf.»

Nå nå! du har *din rol* att spela,
de mäktigas vasall du är;
utför den *helt*, och dig ej dela,
ty ingen gerna tror dig mer,
då du af dagens trångmål tvingas
uttala frihets »Schibboleth;»
— om paddan än så starkt bevingas
hon blir dock *padda rätt och slätt!* —

»Posttidningen.»

Hvad minst man vågar hoppas,
inträffar dock ibland,
se träden börja knoppas
vid islagd, öde strand
ej ofta fenomenet
inträffar, men det sker —
på verkligheten skenet
ej alltid vittne bär.

Oss möter en *Posttidning*,
som är officiell;
den märke bär af vridning
och tumning hvarje qväll;
den måste tjena hofvet,
den lefver af dess gull
och laddningen i skrofvat
är stjernor och lull-lull.

Dock ser man understundom
rätt mycket godt deri;
för pligtens bud blott blundom,
det gör ej mannen fri!
Men der ej »ex officio»
sin tjenst han fylla skall,
han ofta »ex judicio»
är fri i många fall

Ja, friare än dessa
som frihetsskylden ha,
med hvilken de utpressa
af folket fyrkarna.

Den mera än den lofvar
åt läsarn ofta ger,
med falskhet den ej håfvar
sitt fynd, men ärlig är!

Du strider för din fana,
men munlås har du ej;
orubblig från din vana
ett gammalt konterfej
du ifrån väggen blickar
på hofvets ståt och prakt,
fast sekelgammal, nickar
din bifallsmine med takt.

Men gäller det att strida
mot godtycke och våld,
du slår med egg och slida
och är ej längre såld.
Du hugger på polisen —
på embetsmanna-väld
och skyldig på bevisen
du sällan blifvit ställd!

För landets kraft och ära
du drager sjelf din plit,
du orkar vapnen bära
och öfvar dem med flit.
För knekten uppå Roten

och Martis son på sold
du fegt ej skrapar foten
men reser dig helt bälld.

Den äldriga »Gazetten»
med heder sig uppför;
väl stel i etiketten,
men det till sysslan hör.
Mer *fri* än många *fria*,
som tidning god den är,
ej bråka, pladdra, skria
den *hørs*, men *gör* dess mer.

Att af dig mer begära
det vore ju din död;
att sådant offer bära
ej *instruktionen* bjöd.
Så fortsätt då att verka
så långt och godt du kan,
man kan i hofdrägt märka
hos dig en ärans man.

»Kapten Puff.»

Herr Kapten! får jag äran att sända
 några ord till er värda person;
 att jag sårar er torde väl hända,
 men ni ger ju på förhand pardon.
 Om ock liten, som »bramrån» på skutan
 mot de »storsegel», hvilka vi nämnt,
 likaväl, denna kluten förutan
 höll hon kursen väl än mindre jemnt.

Då Ni »piffar» och »paffar» och »puffar»
 hvarje Lördag Ert vecko-förråd,
 ger Ni stundom rätt väldiga knuffar
 och för Er knappast en finner nåd.
 Fast Ni pryder med blommor Ert gissel,
 slår Ni till så att grundligt det tar,
 då Ni sållar igenom Ert rissel
 utaf kornen knappt något blir kvar.

Fast med lekande skämt, vet Ni säga
 långt mer än mång' alnslång moral,
 den på pröfningens våg Ni vill väga
 mellan intet och allt ej har val;
 väl ler gycklet uppå Edra läppar
 och till löje Ni läsaren för,
 men det gycklet är värre än käppar,
 ej blott ryggen — det sinnet berör.

Lik kaptener på *halfsold* du eger
 just ej mycket att svänga dig med;
 men ej guldet på dig vunnit seger,
 du har manligt bestått i ditt led.
 Du den enda kanske bland de många
 har för äran gått fram i din strid,
 man i guldnät försökt att dig fånga,
 men du undgick, och slöt icke frid.

Dock jag vill dig ej endast berömma,
 ty berömmet står smickret helt när,
 jag ej kan, och jag vill icke glömma,
 att du orättvis någon gång är;
 jag vill tro, du ej är det derföre,
 att du vara det vill, — nej, o nej!
 när du är det, jag hoppas — du höre!
 du har rätt fattat saken då ej.

Men hvad värre än detta misspryder
 Herr Kapten, är den känsla af hat,
 som till ondo det bästa uttyder
 hos en gammal, bepröfvad kamrat.
 Det är skönt, att se qvickheten stråla
 och upplifvande, höra dess ljud,
 dock må svart man det hvita ej måla,
 det är brott emot sanningens Gud.

Ej är nog att den lysande flamman
 bryter fram, för att visa sig skön,
 om med mord och med rån den är samman,
 i förinteise har den sin lön;
 när som snillet ur tankdigra pannan

straffar menskors och samhällens fel,
 då den tage ej en för en annan,
 utan rätt låte hvar få sin del.

Man har sagt, Herr Kapten, att ditt hjerta
 i din hjerna till stor del gått opp,
 Vor' det sanning, det skulle mig smärta,
 ty då snart skulle stäckas ditt lopp.
 Dock jag hoppas att ännu det dröjer,
 förr'n du slutar att skämta och le;
 då med språket du sinnet förnöjer,
 kan man *skarpkytten* uti dig se.

»Illustrerad Tidning.»

Men Illustrerad Tidning
 som har Carlén och Blanche ombord
 hon måtte väl begripa
 att artigt lägga sina ord,
 då en har röda fanan
 besvurit som sin tankes brud,
 och ifrån ungdomsåren
 den andra tolkat frihetsbud?

Dem begge väl jag känner,
 de aldrig svikit än sin post,
 de fejat samhällsskölden
 från flydda seklers smuts och rost;
 de blottat månget spöke
 i hermelin och purpur klädt,
 och kronans favoriter
 mång' grämelse och sorg beredt.

Med fördomen de gycklat
 och ställt den fram till spott och hån,
 de gisslat tyranniet
 och ryckt det makt och ära från;
 med redligt hjerta båda
 för mensklighetens pligt och rätt
 ha kämpat som berserkar
 med kraft uppå nordmannasätt.

Och ännu står Berättarn
 i Illustrerad Tidning fram
 han kastar stridens handske
 mot feghet, slöhet — folkets skam;
 och ännu, fast försötmad
 mång bitterblandad dryck han ger,
 och *fåret* *) — *jacobinen*
 man understundom ock der ser.

Dock lätt förstås att Tysken
 med tidningen vill guld
 han fruktar hvarje yttring
 som kunde blifva skuld,
 att Bladet *föll* i smaken
 hos en prenumerant;
 hvad är idéen för honom
 mot en och annan slant?

Så stå de männen båda
 nu ställda in i bås,
 de kunna väl det lemna
 och fria bli förstås;
 men också honorariet
 var alltid godt att ha
 och klingande salariet
 i örat ljuder bra!

Nog, med så ädla krafter,
 den tidning kunnat bli

*) Genom att här begagna den kända benämningen »*fåret*», vill förf. endast beteckna den konsekventa revolutionärens milda och anspråkslösa sinnelag.

ett mäktigt frihetsvapen
 mot våld, väld, tyranni;
 den kunnat väl behålla
 för läckergommarna
 hvad som vi lättsmält kalla,
 dito rebuserna.

Men ändock under tiden
 den, för ett högre mål,
 har kunnat värdigt kämpa
 med sannings vigda stål.
 När uppå divansbordet
 er tidning fått sitt rum,
 då är det tid att tala
 ur skägget — ej bli stum.

Att se ett vackert träsnitt
 väl ögat fägnad ger;
 men utaf *dubbel-stjernan*
 man väntar mycket mer;
 I börjen väl bli gamla,
 men ynglingar ändå,
 I viljen samma uppgift,
 jag vet det, begge två.

O! slån då larm i lägret,
 för friheten stån opp,
 låt tysken ej er köpa,
 men bryten sjelf ert lopp!
 Hvad icke samtid lönar
 skall efterverlden ge,
 blott krämarn söker vinsten
 för det närvarande.

Vill tysken icke gifva
er rum och frihet nog,
slån in på egen bana!
Carlén och *Blanche* är nog;
fast veklingar finns tusen
finns männer äfvenså,
som se och känna frihet
och önska den att få.

Men då ej duger längre
att »undfly polemik»,
det är ju byråkratens
och prestens gamla skrik?!
Den som drar ut i striden
må vänta motstånd, glad
att han ej längre skyllrar,
som docka på parad.

Om hjernan sväljer hjertat
det är ett gruffigt fel!
Men slukar känslan tanken
det är än sämre spel;
på det man allt kan tappa,
men vinna ingenting;
man sakne icke känsla,
men se sig väl omkring!

Det fordras mod att säga
sin tanke ärligt ut,
men mera mod och visdom
att stå sitt kast till slut;
att icke dras om näsan

och fångas i ett nät,
som kastas ut i strålform
från thronens majestät!

Att icke hoppas *svanor*
ur *korpägg*, dem man ger;
men bida kläckningsstunden
då fostret klart man ser.
John Gabriel ej sviker,
han står manhaftelig,
han ser ej »lejonungen»
då »räfven» visar sig.

Men *två* än *en* är bättre,
så dragen då ihop,
och dricken lugnt försoning
ur Mollbergs gamla stop!
I kämpat hittills samman
uti fostbrödralag,
än kunnen I bereda
för friheten en dag.

Ej någon än betviflat
Orest och ej Pylad;
men nog I kunnen jemka
hvaren uti sin stad.
Den som begär för mycket
ju oftast *intet* får,
men, den begär för *litet*
helt flat och tomhändt står.

»Frihetsvännen.»

Men mer än de andra som lofvat så rundt
och ändock så föga af löftena hålla,
åt hvilken det varit helt strafflöst förun'dt
att larma som *tio* och handla som *nolla*;
det är denna slippriga »frihetens vän»,
som länte dess namn, och som dermed har prunkat,
hur länge du kommer att blifva det än
jag vet ej, men hittills som *bonddräng* du lunkat.

Att äta ut andra, sjelf komma till makt
och vinna på lurade prenumeranter,
har varit dess uppgift, med seghet och takt
den laggt sina krokar ut åt alla kanter;
som »Fanderseländet» att lägga sig i
och smutsa privatlivets fridlysta boning
från borgen till hyddan, han sökte att bli
en hemlig spion utan nåd och förskoning.

Väl någon gång bjöd han sin läsare på
något bättre än pladdret och sqvallret från *gatan*,
men lyckades det att en godbit der få,
han stördes dock straxt utaf snattrande skatan;
hvad tanke vår *Starkodd* om *friheten* har
lär blifva hardt nära omöjligt att fatta,
än, Lunkentus lik, sina stormskutt han tar,
än släpar han benen helt tunga och matta.

På samvetets frihet och forskningens rätt
än skriker han högt och med dundrande stämna,
och kyrkliga dogmen han aktar helt slätt,
än knappast man vet hvarest mannen är hemma;
mot-schismer, partier han slungar sitt svärd
så argt som en sbirr uti inquisitionen
för prester och kyrkskick så nitisk — väl värd
att hafva sin plats bakom påfliga thronen.

Ibland tar han bladet också ifrån mund
och gifver en dust åt den värda polisen,
men vips kan det hända att i samma stund
han grymtar i chorus med blåklädda grisen.
På småspikar hänger han sig, der han vet
att dessa sig böja och rönet ej duger;
och har någon pengar, om detta han vet,
då likasom blodigeln fast han sig suger.

Än, frihandels målsman, han bryter en lans
belägrande djerft både packhus och tullen,
än ringlande bak' bondens kafås som svans,
för sitt intresse sölande sig uti mullen;
dock *något* han gjort för den stora reform,
som börjat som bäst ibland Ständerna fyra,
men der äfven, inkonsequent och abnorm,
han önskar, att »bönderna blott skola styra».

Fast Fortuna har varit den gynnaren blid
och *hjelpande* snillen åt honom förunnat,
fast Wahlbom har tillsläppt sin »stickel och tid»
och skänkt allt det bistånd han kunnat;
fast A—n—s till Malla, med lekande hand,

sina taflor och bref »con amore» har målat,
trots all medvind lär skutan ej komma i land,
ty dess styrman för mycket som »marktschrejer» skrålat.

Så lunkar sin bana vår Frihetsvän jemnt
och ragglar som Sven mellan stenen och diket,
än lyran till kärnfriska sånger han stämt
än sjungit han har liksom klockarn för liket;
han äflas, arbetar och svettas likväl,
fast mödan förspild och förgäfves syns vara,
ty tillsluta bönderna pungen, ihjäl
han svälter, och måste till Orkus då fara.

Hur länge det dröjer tills timslaget slår
jag vet ej, — men likväl det värsta jag fruktar;
jag dricker för krymplingens bortgång en tår
ty likfärg han har, och som lik han re'n luktar.
När väl han har hunnit fullborda sitt lopp,
på stenen min runa få rista jag beder;
den lyder så här: »*som en sol gick du opp,
som en skinnfäll du ramlade neder.*»

Nissar och Nassar.

Ibland frihetens här
ser jag än många fler',
små trosspojkar kanske
dem man ej låtsar se;
dessa *Nissar* och *Nassar*
med båd' fram- och baktassar,
de nog veta att klösa och rifva sig fram
och uppkasta åt fienden smutsmoln och damm.

Visst de göra sig bråk
med gaminernas språk,
men de rifva likväl
mången ovän ihjäl;
de som getingar stinga
och sin gadd de intvinga;
för de frön som de utså de hafva sitt fält
der de växa till skörd, utan harfning och vält.

Huru ringa och små
dessa synas än må,
jag värderar dem dock
denna surrande flock;
ty de barrikadera,
med »bons mots» de bravera
och de våga dock något för frihetens sak,
som pirater de skjuta galejan i vrak.

Hvad mer fordra af dem
 ty de hafva ej hem,
 de ju ensamma gå
 som små moln i det blå;
 de se samhällets brister
 många ränker och lister
 och de utgjuta tårar af löje och harm;
 mot all orätt och våld blir ock pysslingen varm.

Gif dem ej ditt förakt,
 du som kommit till makt;
 detta källsprång förut
 blef de väldigas slut!
 vattnet sin rännil gräfver,
 fast fördoldt det dock lefver
 tills det hunnit att bilda en brusande ström,
 der det dränker dig sjelf och din herrsklystna dröm.

Mången gång var ert språk
 idel pjoller och pjåk,
 men jag finner likväl
 hos er hjerta och själ;
 gerna må ni då prata
 uppå torg och på gata,
 jag är glad då jag ser, att I lifven dock opp
 detta folkblod som börjat bli kallt i sitt lopp.

Mera bildning och skick
 jag er önskar, att qvick
 och anständig dock bli
 är emot tyranni
 bästa damm, som kan byggas,

värsta dryck, som kan bryggas;
 ty det bryter dess böljor, dess lystnad och makt
 och på sjelfsvåldets män betsel då blifver lagdt.

»Dagbladet.»

Hvad är ej för lycka en nolla beskärd
fast hon i sig sjelf ej ett öre är värd,
hon vips i ett ögonblick höjer valören,
hon makar blott åt sig och gör sitt mariage,
hon håller god mine blott och har »bon courage»,
och står såsom utkik beständigt i fören.

Från början jag minns huru mager du var,
hur som ett skelett dina knotor du bar,
en magerman gick du beständigt på vägen;
då vidgades skinnet och jemnt blåstes opp,
annonserna fyllde din svällande kropp
och aldrig du var om din föda förlägen.

Då andra betala, du tager betalt
för hvad du skall sluka, hur uselt och skralt,
hur oblygt och jemmerligt än det må vara,
på bredaste basis din laggrannhet står,
båd' dumhet och lögn lika lätt i dig går
om deraf blott ökas annonsernas skara.

Se'n väl utaf dessa du spaltfyllnad fått
och vinsten derpå har sin höjdpunkt uppnått
du önskar att börja en lysande *Æra*;
ett *Dagblad* ej längre du nöjes förbli,
se'n penningbekymren du väl blifvit fri
en plats på parnassen du djerfves begära.

Med köpmannens blick ser du fram till ditt mål:
»när äran med penningen grannsämja tål,
bäst är» — så på »bureaun» du slugt resonnerar;
ta'r så vid *polisen* ditt engagement,
för allt hvad den gör har du någon harang
och präktigt dess *ros* i ditt Eden florerar.

Att yrket i längden nog lönar sin man,
på *Dagbladets* pappa syn's tydligt minsann,
han dubier alla om den saken häfvit;
att vara polisens pligtrogna organ
ger landtgoods och qvarnar och hus uti sta'n,
än lönlöst ej någon den grufvan har gräfvit.

För att drifva kurtisen så långt den kan gå,
att »i vantarne väl» ock hos Ryssen sjelf stå
nu han utsläpper *Hugin* och *Munin* *);
dessa pladdra allt ondt om en frihetsmartyr,
och vårt *Dagblad* är färdigt att ropa: »ge fyr»
och nedskjuta »landstrykarn *Bakunin*».

Om *ettan* för *nollan* blef sluskig också
det ingenting gör blott affärerna gå,
hon nöj's med sin stela och surbenta »rekel».
Hur *kocken* ser ut, om blott maten är god,
det bryr ej vår nolla, procentarens mod
än trotsar som fordom djerft Guds »Mene tekel».

Men hur af förtjensten du än blåses opp
och hopar din kassa och ökar din kropp,

*) Odins tvenne korpar, som foro kring verlden, och förkunnade honom nyheter.

förgäfves man hjerta och själ hos dig letar!
 Om nordstjernan också blir hängd på ditt bröst,
 att hugna och lysa — din ålderdoms tröst,
 du fåfängt till Pantheons helgedom stretar.

* * *

När jag skådar nu tillbaka
 uppå vår publicitet,
 föga honing tycks den smaka
 men dess mer af bitterhet;
 de som skola landet värna,
 ej med svärd, men pennans makt,
 som bordt vara denna stjerna,
 som sitt ljus från trakt till trakt
 sänder ut, att folket leda,
 har den på sig sjelf ens reda?

Öfverallt snart sagdt, förnedrad
 utaf guldets makt den möts;
 som en fogel obefjädrad
 den i jägarns snaror slöts!
 Titlar, embeten och stjernor
 ligga mest i perspektiv,
 villa bort de bästa hjernor
 och förqväfva snart allt lif;
 tal om frihet, rätt och sanning
 är hardt när en giftig blandning.

Här den stela byråkraten
 har sin mäktiga organ,
 vet åt sig att fylla faten,
 klipper hästens svans och mahn;

rider på den tills den stupar,
 blott han når sin lyckas höjd,
 ger åt massan prat och supar
 och af ruset blir den nöjd;
 och ju mera den beskattas
 desto lättare det snattas.

Här oss möter snart en annan,
 bördens lejda vapensven,
 som ej blygs att lyfta pannan
 fast till strid han drager än
 för att murkna ständsintressen
 djerft förfäkta, — han sig tror
 på sin hand ha alla ässen,
 då blott hackors svärm der bor;
 oblygt handsken dock han kastar
 tills han faller ned och bastar.

Här en väktare för kyrkan,
 ömsom klagande, än sträng,
 vill blott veta Luthers-dyrkan
 och ger hvarje schism sin släng;
 den på tro och riddarära
 för »vår kyrkas» helga kult
 vill sitt blod till offer bära,
 råga måttet, redan fullt
 af det marterskap den burit
 se'n sin ed han kyrkan svurit.

För de väktare på Zion,
 hvilka somnat längese'n,
 vill han blifva en Orion,

gjuta lif i döda ben.

*För prestismens vigda skara
slår han sköld och drager svärd
till att skydda den för fara,
om det vore mot en värld.
Stackars liten han förstår ej
hur i ifvern han förgår sej!*

*Andra tumma tusen saker,
nagga, bitas här och der,
och i samhällets kloaker
ofta man dem famla ser;
men ej ordning bland dem finnes,
sällan reda och system;
om de förde sig till minnes
skaldens ord om Polyfem.
Af hans slut de skulle lära
vördnad för två ögon bära.*

*Då de skulle tiden nyttja
ej för gagnlöst gnabb och kif.
Samhällsådrans smuts och gyttja
muddra bort och sätt din knif
i dess rötsår och låt jernet
bränna hvad ej läkas kan!
Det är ofta enda värnet
man mot dödens angrepp fann.
Boten så I publicister
Statens sjuklighet och brister!*

*Men att kunna göra detta
bören I stå öfver dem,*

*som sin högsta lycka sätta
uti pengar, hus och hem;
den ej kan sin plats uppfylla
hvilken främst blott söker sitt;
må din samtid dig beskylla,
blott ditt samvete är fritt,
lär som publicist att fästa
hågen, blott vid folkets bästa.*

*Skrif ej ord förutan mening
låt dem vara tankens kropp!
Ljus är folkens dop och rening,
frihet är dess blodomlopp;
enkel, hög som himlens tempel
med kupol af stjernor prydd
uti ord och med exempel
af hvar redligt hjerta tydd,
kristendomen, i dess renhet,
skapar jemlikhet och enhet.*

*Som en sommarsol den sprider,
rätt förstådd, sitt milda ljus,
varm och klar i alla tider
för den hem till Fadrens hus.
Ej den vill sig låta binda
uti dogmens stela form,
ej som barn sig låta linda,
icke kläs i uniform;
fri den vill, som Anden vara,
och med ljus till alla fara.*

*Må de lejda prester ljuga
som despoters kreatur,*

hur »för makten man skall buga
»och den lyda, samt utur
»denna brunn, sitt lif och helsa
»taga, som från Guds försyn;
»ödmjuk själ se'n skola frälsa
»Herrans englar uti skyn.»
Den oss frälsat, annan lära
kom till jordens barn att bära.

Hvad du eger är Guds gåfva,
hvad du duger är hans verk;
om hans kärlek du vill lofva
med hans kraft, till strid dig stärk!
Åt de bundna frihet skaffa,
bryt den råa styrkans rätt;
hvad du då kan folket gifva
skall till frihetskamp det lifva!

Skarland, P. A.